

7/816
G.K. 78

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.16/946/3635
Konu : Yazılı soru önergesi

19/12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 28/12/2015 tarihli ve 43452547-120.00.07-(7/816)-9953 sayılı yazı,
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü ifadeli, 06/01/2016 tarihli ve 31853594-610-2-253-35 sayılı yazı,
c) 22/01/2016 tarihli ve 71/309 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde Başbakanlığa gönderilen ve ilgi (b) yazı ile Bakanlığımızca cevaplandırılması tensip olunan, Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil tarafından Sayın Başbakan'a yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/816 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (c) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.16/1368/5007
Konu : Yazılı soru önergesi

19.12/2016

Sayın Ceyhun İRGİL
Bursa Milletvekili
TBMM

Sayın Başbakan'a yöneltilip Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılması tensip olunan 7/816 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı" 24/02/2014 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilmiş ve 01/03/2014 tarihli ve 28928 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Eylem Planı 14 ana amaçtan oluşmaktadır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için 46 hedef belirlenmiş olup, söz konusu hedeflere ulaşılması maksadıyla yapılacak 128 adet faaliyet de her bir hedefin altında ayrı olarak açıklanmıştır.

A) 1 Mart 2014 - 1 Mart 2015 Raporlama Döneminde; Eylem Planında yer alan hedefler ve faaliyetler hakkında sorumlu olan birimlere Eylem Planı gönderilerek, ilgili birimlerden kaydedilen gelişmelerin iletilmesi talep edilmiştir. İlgili birimlerden Eylül 2014 ve Mart 2015 dönemlerinde, kaydedilen gelişme ve atılan adımlara ilişkin bildirimler yapılmış ve Eylem Planının uygulanması ve sorumlu birimlerce iletilen faaliyetlerinin değerlendirilmesi amacıyla 12/02/2015 ve 19/02/2015 tarihinde Bakanlığımız İnsan Hakları Daire Başkanlığında toplantılar düzenlenmiştir. Gelen bilgilerin değerlendirilmesi sonucu ilk bir yıllık döneme ilişkin olarak 30/04/2015 tarihinde Başbakanlığa sunulan Uygulama Raporu ayrıca tüm Bakanlığımız birimlerine de gönderilmiştir.

B) Başbakanlığa sunulan Uygulama Raporu kapsamında;

1- "Özgürlüğün Kısıtlandığı Tüm Alanların Kapasite ve Fiziki Koşullarının İyileştirilmesi ve Bu Alanlarda İşkence ve Kötü Muameleye Sıfır Tolerans Prensibinin En Etkili Şekilde Uygulanması" amacı başlığı altında, küçük ceza infaz kurumlarının kapatılarak, uluslararası standartlara uygun komplekslere dönüştürülmesi çalışmalarına devam edilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede, ceza infaz kurumlarında meydana gelen kalabalıklaşma sorununu çözmek ve modern ceza infaz kurumlarının sayısını artırmak üzere, 2017 yılı sonuna kadar Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler Minimum Cezaevi Standartlarına uygun yeni ve modern infaz ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte 175 adet yeni ceza infaz kurumu inşa edilerek hizmete açılması, çağdaş infaz rejimine uygun olmayan ve fiziki olarak ekonomik ömrünü doldurmakla birlikte yeterli eğitim ve iyileştirme çalışmalarına elverişli durumda bulunmayan ilçe merkezlerindeki 157 adet küçük ceza infaz kurumunun da kapatılması öngörülmüştür. 26/04/ 2014–01/02/2015 tarihleri arasında toplam 2.055 kişi kapasiteli 23 ceza infaz kurumu kapatılmıştır. 07/01/2014-01/01/2015 tarihleri arasında toplam 15.078 kişi kapasiteli 18 ceza infaz kurumu ile 4 ek bina hizmete açılmıştır.

2- "İşkence ve Kötü Muamele Nedeniyle Devlet Tarafından Ödenen Tazminatların, Bu Suçların Failinden veya Soruşturmayı Gereği Gibi Yapmayan Kamu Görevlisinden

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Tahsili İçin Rücu Yolunun Etkili Bir Şekilde Kullanılması" amacı başlığı altında, rücu yolunun etkili bir şekilde işletilmesini sağlayacak usul ve esasların belirlenmesi ve ihtiyaç duyulduğu takdirde gerekli mevzuat değişikliği çalışmalarının yapılması hedeflenmektedir. Anayasamızın 129. maddesinin beşinci fıkrası ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 13. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre işkence veya kötü muamele mağdurları, zararlarının tazmini için sadece idareye karşı dava açabilmektedirler. Ancak idare, bu kapsamda ödediği tazminatı söz konusu eylemleri gerçekleştiren görevlilerden rücu tahsil etmektedir. AİHM kararları gereğince ödenen tazminatların sorumlulardan rücu tahsil edilebilmesi için ilgili evrak üst yazı ile birlikte 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

3- "Soruşturmaların Etkinliğinin Arttırılması" amacı başlığı altında, kamu görevlilerinin sorumlu olduğu iddia edilen her türlü ölüm, yaralama, işkence ve kötü muamele olayında soruşturma prosedürüne ilişkin mevzuatın AİHM içtihatlarında belirlenen standartlar doğrultusunda gözden geçirilerek, kamu görevlilerinin yürüttükleri hizmetleri de olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli değişikliklerin yapılması hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, 20/02/2015 tarih ve 158 sayılı "İnsan Hakları İhlalleri İle İşkence ve Kötü Muamele İddialarına İlişkin Soruşturmalar" konulu Genelgede; insan hakları ihlali, işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yapılan soruşturmaların, kolluk kuvvetlerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet başsavcısı ya da görevlendireceği bir Cumhuriyet savcısı tarafından etkili ve yeterli bir şekilde yürütülmesi hükmüne yer verilmiştir.

4- "Tutuklama Tedbirinin Ancak Zorunlu Hallerde Uygulanması" amacı başlığı altında, 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 101. maddesinde yapılan; tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya tahliye isteminin reddine ilişkin kararların gerekçelendirilmesi hususundaki değişiklik ile 109. maddesindeki adli kontrolde süre sınırlamasının kaldırılmasına yönelik değişikliğin uygulamadaki etki analizinin yapılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, kişi özgürlüğünün kısıtlanması bakımından tutuklamaya nazaran daha az olumsuz sonuçlar doğuran adli kontrol kararlarında belirli bir artış sağlanırken, ceza infaz kurumuna giren tutuklu sayısında belirgin bir azalma görülmektedir.

1 Mart 2014 tarihinden önceki bir yıllık dönemde 53.531 kişi tutuklanıp ceza infaz kurumuna girmişken, 1 Mart 2014 tarihinden sonraki bir yıllık dönemde 47.718 kişi tutuklanıp ceza infaz kurumuna girmiştir. Yine 01/03/2013 ile 24/02/2014 tarihleri arasında 73.892 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiş iken, 01/03/2014 ile 24/02/2015 tarihleri arasında 82.825 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. Ceza Muhakemesi Kanununun 109. maddesindeki süre sınırlamasının kaldırılması ile birlikte, tutuklu sayısında belirgin bir azalma yaşanmış ve 2010 yılında % 28 olan tutukluluk oranı 16/05/2016 tarihi itibarıyla %14'e düşmüştür. Ayrıca 01/02/2013 tarihinden itibaren adli kontrol tedbiri altında bulunan yükümlülerin toplum içinde izlenmesi, gözetimi ve denetiminde elektronik cihazlar kullanılmaya başlanmıştır.

C) 1 Mart 2015 - 1 Mart 2016 Raporlama Dönemi kapsamında; 11/09/2015 tarihinde Eylem Planında sorumlu kurum olarak belirlenen tüm kurumlara Başbakanlığa sunulacak ikinci yıllık rapora esas olmak üzere ilk raporlama dönemi olan 1 Mart 2015 - 1 Eylül 2015 tarihleri arasında yapılan işlemler ve kaydedilen gelişmeler ile varsa olabilecek ek görüşlerin gönderilmesi talep edildikten sonra, 16/02/2016 tarihinde Eylem Planında sorumlu olarak

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

belirlenen tüm kurumların katılımıyla, 19/02/2016 tarihinde ise Bakanlığımız bünyesinde yer alan birimler ile toplantılar yapılmıştır.

Öte yandan, sorumlu kurumlardan ikinci altı aylık raporlama dönemi kapsamında, 1 Eylül 2015 - 1 Mart 2016 tarihleri arasında yapılan çalışmalar ve kaydedilen gelişmeler ile ek görüşlerin gönderilmesi talep edilmiş olup, Bakanlığımıza iletilen bilgiler değerlendirildikten sonra ikinci yıla ilişkin Uygulama Raporunun tamamlanması öngörülmektedir.

II- Bakanlığımız yetkililerinin, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yetkilileri ile yakın işbirliği ve temas halinde çalışarak, insan hakları alanında gerek mevzuat, gerekse uygulamadan kaynaklanan sorunlu alanları tespit etmek ve buna uygun çözüm önerileri, projeler, farkındalık artırıcı faaliyetler geliştirerek, Türkiye'de insan hakları standartlarının uluslararası alanda daha üst sıralara taşınmasını sağlamak amacıyla Avrupa Konseyi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Bakanlığımız yetkililerinin katılımıyla "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı" çerçevesinde uzmanlar seviyesinde Gayriresmi Çalışma Grubunun oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, Çalışma Grubu 5 toplantı yapmıştır.

III- Bundan sonraki süreçte, Eylem Planına ilişkin ilk altı aylık raporlama döneminde kurumlar tarafından gönderilen bilgilerin, ilk raporlama dönemi ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi öngörülmektedir. Daha sonra, ikinci raporlama dönemi olan 1 Mart 2015 - 1 Mart 2016 dönemi uygulama raporu hazırlanarak Başbakanlığa sunulacaktır. Ayrıca koordinasyon görevinin yanı sıra, süreçte önemli rol üstlenen sorumlu kurumlarla tematik görüşmeler, eşgüdüm toplantıları gerçekleştirilmek suretiyle, Eylem Planında yer alan hedeflere, öngörülen vadede ulaşılabilmesine katkı sağlanması planlanmaktadır.

IV- İşlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi, koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve sorumluluk yargı mercilerine aittir. Bununla birlikte, açılan davalara ilişkin yapılan yargılamalar Anayasanın 9. ve 138. maddelerindeki yetki ve teminata dayalı olarak görev yapan bağımsız mahkemelerce sürdürülüp sonuçlandırılmakta olup, soruşturma aşamasında ve açılan davalarda yargı yetkisinin kullanılması kapsamında ne tür işlemler yapıldığına dair Bakanlığımızda bilgi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan